

<https://asnyk.edu.pl/wp-content/uploads/2025/09/przedmiotowy-system-oceniania-nowe-odkryc-fizyke-czesc-1.pdf> Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 4

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w klasie 4. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

- * zakres rozszerzony
- ▣ materiał obligatoryjny
 - ▣ materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
WSPÓŁCZESNOŚĆ – O EPOCE					
2. Współczesna rzeczywistość	- określić początek epoki - wskazać wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę	zaprezentować najważniejsze wydarzenia w powojennej historii Polski i omówić ich wpływ na kulturę	- omówić zjawisko globalizacji - wypowiedzieć się na temat rewolucji informatycznej i jej znaczenia we współczesnym świecie	wypowiedzieć się na temat funkcjonowania demokracji i przestrzegania praw człowieka we współczesnym świecie	wypowiedzieć się na temat zjawiska wielokulturowości we współczesnym świecie
3. Filozofia współczesna	wymienić najważniejsze kierunki filozoficzne współczesności	zreferować założenia współczesnych nurtów filozoficznych	omówić relacje pomiędzy filozofią a rzeczywistością współczesną	porównać współczesne nurty filozoficzne	podjąć dyskusję na temat współczesnych nurtów filozoficznych
4. i 5. Sztuka współczesna	- wymienić cechy dominujących w epoce stylów sztuki - omówić nowe formy artystyczne	- rozpoznać na przykładach dominujące style sztuki współczesnej - wymienić nazwiska najważniejszych twórców epoki i rozpoznać ich dzieła - wskazać najważniejsze tendencje w historii kina powojennego	wskazać najważniejsze tendencje we współczesnej muzyce rozrywkowej i je omówić	wskazać dominujące tendencje w teatrze współczesnym	przeanalizować wybrane dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów

WSPÓŁCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI					
6. Wprowadzenie do literatury współczesnej	wymienić tendencje we współczesnej literaturze światowej	wskazać najważniejszych twórców literatury światowej	wskazać najważniejsze tendencje w literaturze polskiej i omówić ich związek z wydarzeniami historycznymi	wymienić i scharakteryzować tematy dominujące w literaturze polskiej	omówić wybrany trend literatury światowej
7. Poeta zanurzony w tradycji – liryka Stanisława Balińskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	zrelacjonować treść wierszy <i>Romans wieczorny</i> i <i>Monument</i>	- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego w obu wierszach - omówić sposób ukazania motywu natury w wierszu <i>Romans wieczorny</i> - wskazać konteksty historycznoliterackie	- wskazać aluzje i nawiązania do epok i konwencji literackich - porównać wiersz <i>Romans wieczorny</i> ze <i>Świtezianką</i> Adama Mickiewicza - zrekonstruować program poetycki artysty w wierszu <i>Monument</i>	zinterpretować znaczenie motywów pojawiających się w wierszach	omówić wykorzystanie toposu natury w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
8. Nostalgia w powojennej twórczości Kazimierza Wierzyńskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	- zrelacjonować treść wierszy <i>Zapach</i> i <i>Kufer</i> - zaprezentować sytuację liryczną wierszy	- wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach - wskazać konteksty historycznoliterackie	- wskazać obecne w wierszach elementy poezji romantycznej - odnieść wymowę wiersza do doświadczeń współczesnych emigrantów	- zinterpretować metaforę utworów - zinterpretować symboliczne znaczenie strychu i kufra w wierszu <i>Kufer</i>	omówić wykorzystanie toposu tułacza w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
9. Powieść-świadek – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	zrelacjonować treść poznanych fragmentów	- wskazać realia historyczne opisane w powieści - wskazać cechy reportażu w powieści - wskazać konteksty historyczne	wskazać i omówić fragmenty opisujące życie bohaterów w przestrzeni zsovietyzowanej	zinterpretować warstwę symboliczną utworu	omówić kontekst historyczny
10. Bohaterowie i ich wybory – <i>Droga donikąd</i> Józefa	zrelacjonować działania bohaterów	- scharakteryzować bohaterów - omówić różne	zrekonstruować światopogląd bohaterów na podstawie ich słów i	zinterpretować tytuł powieści	zaprezentować uniwersalną wymowę powieści

Mackiewiczza (lektura obowiązkowa)		spojrzenia bohaterów na nową polityczną rzeczywistość • wskazać konteksty społeczne, historyczne	zachowań		
11. i 12. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – różne poziomy odbioru powieści (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści	• wskazać elementy powieści pozwalające traktować ją jako parabolę • wskazać metaforyczne odczytania powieści	• uzasadnić, w oparciu o tekst, możliwość odczytania utworu jako opowieści o chorobie, wojnie, systemie totalitarnym, ogólnym problemie zła w świecie	• zinterpretować zakończenie utworu	• omówić konteksty potrzebne do interpretacji utworu
13. i 14. Bohaterowie w konfrontacji ze złem – <i>Dżuma</i> Alberta Camusa (lektura obowiązkowa)	• scharakteryzować życie mieszkańców Oranu przed dżumą i w trakcie epidemii	• omówić postawy bohaterów wobec dżumy w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• zinterpretować historię Jeana Tarrou	• rozpatrzyć postawę doktora Rieux w kontekście filozofii egzystencjalnej	• dokonać analizy kazań ojca Paneloux
15. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – kształt artystyczny utworu	• wskazać różne formy narracji w powieści	• określić funkcję różnych form narracyjnych w utworze	• wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do orańczyków oraz bohaterów drugoplanowych	• omówić funkcję uniwersalizacji czasu i przestrzeni w powieści	• analizować sposób opisu miasta w powieści
16. Motyw zła w literaturze	• wymienić utwory, w których pojawił się motyw zła	• rozpoznać i skategoryzować realizację motywu zła w opisanych utworach	• omówić różne sposoby opisywania zła w utworach literackich	• przeanalizować sposób ukazania zła w utworach literackich	• omówić sposób przedstawienia zła w tekście nieliterackim
17. Kreowanie świata poprzez słowo – <i>W środku życia</i> Tadeusza Różewicza*	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu	• wykorzystywać odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego • omówić funkcję środków językowych w budowaniu przesłania wiersza	• zinterpretować symbolikę noża i chleba w kontekście utworu • zinterpretować zakończenie wiersza	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są

wskazane jako obowiązkowe.					
18. Dialog z kulturą w wierszu Tadeusza Różewicza* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną • przytoczyć kontekst mitologiczny – mit o Dedalu i Ikarze	• wskazać powiązania pomiędzy obrazem a wierszem • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić reinterpretację mitu dokonaną przez Pietera Bruegla • omówić stosunek podmiotu lirycznego do Ikara w pierwszej i drugiej części wiersza • określić funkcję środków językowych użytych w wierszu	• zinterpretować znaczenie tytułu	• omówić wykorzystanie toposu Ikara w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
19. Poeta wobec braku Boga – bez Tadeusza Różewicza* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu	• wskazać konteksty filozoficzne	• zinterpretować początek utworu	• zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietzscheańskiej tezy „Bóg umarł”
20. i 21. Współczesne piekło – brama Tadeusza Różewicza* i Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego Jacka Kaczmarskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• opisać przestrzeń przedstawioną w wierszu • wskazać aluzję literacką w wierszu Różewicza i piosence Kaczmarskiego • zrelacjonować treść piosenki Jacka Kaczmarskiego	• wskazać elementy groteski w wierszu Różewicza • wskazać i omówić kontekst historyczny w piosence Kaczmarskiego • wskazać środki językowe w piosence Jacka Kaczmarskiego	• określić funkcję groteski w wierszu Różewicza • określić funkcję środków językowych w piosence • omówić wykorzystanie nawiązań do <i>Boskiej komedii</i> Dantego w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok	• zinterpretować znaczenie wizji piekła przedstawionych w obu tekstach • zinterpretować zakończenie piosenki Jacka Kaczmarskiego	• zinterpretować symboliczne znaczenie bramy w kontekstach: religijnym, literackim, historycznym
22. Poetycki pomnik – <i>Matka odchodzi</i>	• zrelacjonować treść fragmentów	• wypowiedzieć się na temat kreacji narratora i	• omówić sposób opisywania matki w	• omówić sposób przedstawienia	• omówić wykorzystanie toposu matki w różnych

Tadeusza Różewicza*	• wskazać środki językowe użyte w fragmentach i określić ich funkcję	podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w podanych fragmentach • wskazać w tekście cechy literatury funeralnej • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	podanych fragmentach • omówić sposób przedstawienia emocji w podanych fragmentach • określić funkcję środków językowych użytych w podanych fragmentach • porównać język liryki z językiem prozy we fragmentach	samotności osoby umierającej • zinterpretować przesłanie wierszy	tekstach literackich na przestrzeni epok
23. <i>Kartoteka</i> Tadeusza Różewicza – wprowadzenie do analizy utworu (lektura uzupełniająca)	• wskazać w <i>Kartotece</i> cechy zaczerpnięte z tradycji dramaturgicznej	• omówić funkcję didaskaliów • wskazać elementy oniryczne w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić funkcję fragmentarycznej kompozycji dramatu	• wyjaśnić znaczenie tytułu	• wyjaśnić, w jaki sposób <i>Kartoteka</i> realizuje założenia teatru otwartego
24. Wśród bohaterów <i>Kartoteki</i> (lektura uzupełniająca)	• wymienić bohaterów pojawiających się w utworze i wyjaśnić, jaką pełnią funkcję w dramacie	• omówić kreację postaci • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać elementy groteski w dramacie • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• określić funkcję środków językowych • określić funkcję chóru • określić funkcję groteski • omówić funkcję didaskaliów	• omówić kreację Bohatera – przedstawionego w samotności i wśród innych postaci	• omówić sposób konstruowania postaci w dramacie
25. <i>Kartoteka</i> – diagnoza współczesności (lektura uzupełniająca)	• ułożyć życiorys Bohatera na podstawie informacji znajdujących się w tekście	• wskazać doświadczenia generacyjne, które dzielą bohaterów • wskazać w tekście elementy języka propagandy • wskazać konteksty historyczne, społeczne i literackie	• omówić stosunek Bohatera do świata • omówić wpływ przeszłości na Bohatera	• wypowiedzieć się na temat nieufności Bohatera wobec języka	• omówić funkcję przestrzeni scenicznej w utworze

26. Kartoteka Tadeusza Różewicza – konteksty (lektura uzupełniająca)	wymienić konteksty powiązane z utworem	zaprezentować wybrane konteksty	wskazać powiązania pomiędzy tekstem <i>Kartoteki</i> a kontekstami	zinterpretować znaczenia wynikające z intertekstualnego odczytania utworu	przeanalizować sposób przedstawienia podobnego motywu w <i>Kartotece</i> i przywołanych kontekstach
27. Obraz państwa totalitarnego w <i>Roku 1984</i> George’a Orwella (lektura obowiązkowa)	- zrelacjonować treść powieści - zaprezentować ministerstwa Oceanii i zakres ich działalności	- zaprezentować podział społeczny Oceanii i scharakteryzować przestrzeń, w której rozgrywa się akcja antyutopii - wymienić i omówić sposoby sprawowania kontroli nad obywatelami - wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	- omówić rolę Emmanuela Goldsteina w procesie kreacji państwa totalitarnego - omówić funkcję konfliktów zbrojnych w procesie kształtowania się państwa totalitarnego	wypowiedzieć się na temat relacji międzyludzkich w państwie totalitarnym	przywołać i omówić konteksty kulturowe, historyczne i społeczno-polityczne
28. Kondycja człowieka i człowieczeństwo w warunkach państwa totalitarnego (lektura obowiązkowa)	scharakteryzować Winstona i Julię	- zaprezentować, na czym polega wolność według Winstona i jak postrzega ją Julia - zaprezentować, na czym polega bunt bohaterów - wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	- wyjaśnić przyczyny różnych sposobów postrzegania wolności przez bohaterów - omówić koncepcję człowieczeństwa na podstawie ostatniej rozmowy Winstona z O’Brienem - przywołać konteksty literackie dotyczące człowieczeństwa i wolności	- zinterpretować słowa Winstona - zinterpretować zakończenie powieści	podjąć dyskusję na temat człowieczeństwa w kontekście utworu
29. Językowy obraz świata – nowomowa w <i>Roku 1984</i> Orwella (lektura obowiązkowa)	wyjaśnić, na czym polega kontrola nad przeszłością	- wyjaśnić, na czym polega <i>dwójmyślenie</i> - wyjaśnić funkcję redukcji słownictwa w	omówić funkcję kontroli przeszłości w państwie totalitarnym	w kontekście lektury wyjaśnić znaczenie słów Ludwiga Wittgensteina	podjąć dyskusję na temat tezy głoszącej, że granice naszego

	• scharakteryzować nowomowę	procesie indoktrynacji			języka są granicami naszego świata
30. Rok 1984 George’a Orwella – konteksty	• porównać metody przesłuchań opisane w <i>Roku 1984</i> z metodami śledczymi przedstawionymi w <i>Innym świecie</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	• przywołać obrazy antyutopii w znanych sobie filmach • zaprezentować literackie obrazy władzy totalitarnej w znanych sobie tekstach literackich	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• przeanalizować plakaty propagandowe i porównać je z obrazem świata przedstawionym przez Orwella	• omówić adaptacje książki Orwella
31. Motyw utopii w literaturze	• wymienić utwory, w których zawarty jest motyw utopii	• rozpoznać i skategoryzować realizację motywu utopii w opisanych utworach	• omówić różne sposoby przedstawiania utopii w utworach literackich	• interpretować motyw utopii w odniesieniu do kontekstów: historycznego, społecznego i politycznego	• przeanalizować sposób ukazania utopii w utworach literackich
32. Kto przyniesie światu moralne ocalenie? – <i>Traktat moralny</i> Czesława Miłosza (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• określić tematykę <i>Traktatu moralnego</i> • omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać w tekście postawę, którą zaleca poeta wobec wszelkich idei, teorii, programów • wskazać wykorzystane w utworze zabiegi retoryczne	• wyjaśnić, w jaki sposób została przedstawiona relacja człowiek – historia • omówić zaproponowany przez podmiot liryczny sposób ocalenia moralnego	• zinterpretować zakończenie traktatu	• omówić funkcję zabiegów retorycznych
33. Odezwa do rządzących – <i>Który skrzywdziłeś</i> Czesława Miłosza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać adresata utworu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • przedstawić zawartą w utworze koncepcję artysty i sztuki	• omówić funkcję zastosowanej w utworze liryki apelu • wskazać konteksty literackie odnoszące się do roli poety w zbiorowości	• zinterpretować ostatni wers utworu • zinterpretować przesłanie utworu	• podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza

obowiązkowe. 34. Ars poetica? Czesława Miłosza – dialog z tradycją* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać w tekście fragmenty mówiące o problemach związanych z aktem tworzenia dzieła literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw poety	• omówić sposób przedstawienia artysty w wierszu • wyjaśnić, jaka, według podmiotu lirycznego, powinna być relacja między formą a treścią dzieła • scharakteryzować język wywodu poetyckiego • wskazać konteksty dotyczące ujęcia motywu <i>ars poetica</i>	• omówić sposób przedstawienia motywu poety w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
35. O społecznej i intymnej roli języka – <i>Moja wierna mowa</i> Czesława Miłosza* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw ojczyzny	• omówić kontekst historyczny utworu • omówić kontekst biograficzny utworu • omówić powiązania pomiędzy kontekstem biograficznym i historycznym a treścią utworu • omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w różnych utworach literackich	• zinterpretować metaforę utworu • zinterpretować ostatnią strofę wiersza	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
36. Odwrócony topos raju – <i>Nad strumieniem</i> Czesława Miłosza* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw raju	• określić funkcję środków językowych • omówić sposób przedstawienia natury w wierszu • wyjaśnić, na czym polega paradoksalny charakter piękna • omówić odwołanie do motywu raju w utworze	• zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia motywu raju w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

			• wskazać konteksty literackie dotyczące kreacji świata		
37. Poetycki obraz Apokalipsy – <i>U wrót doliny</i> Zbigniewa Herberta* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać kontekst biblijny • zaprezentować różne postawy ludzkie wobec nieuniknionego	• omówić kreację podmiotu lirycznego • określić rodzaj stylów językowych zestawionych ze sobą w utworze • wskazać kontekst historyczny – II wojnę światową, obozy koncentracyjne • wskazać konteksty kulturowe	• omówić znaczenie czasu i przestrzeni w wierszu • omówić stosunek bohaterów wiersza do innych ludzi, zwierząt i przedmiotów • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw sądu ostatecznego	• omówić sposób przedstawienia motywu sądu ostatecznego w różnych utworach literackich	• wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy wiersza
38. Konfrontacja dwóch koncepcji sztuki – <i>Apollo i Marsjasz</i> Zbigniewa Herberta* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną • zrelacjonować mit o Apollu i Marsjaszu • określić rodzaj liryki	• określić, jaką koncepcję sztuki symbolizuje Apollo, a jaką – Marsjasz • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić kreację Apolla w wierszu Herberta • omówić sposób przedstawienia Marsjasza • omówić funkcję kontrastowego zestawienia Apolla i Marsjasza • omówić funkcję cierpienia w wierszu	• zinterpretować początkowe wersy utworu • zinterpretować zakończenie wiersza	• wypowiedzieć się na temat dwóch koncepcji sztuki przedstawionych w wierszu
39. Dlaczego klasycy Zbigniewa Herberta* – manifest artystyczny poety <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wskazać części kompozycyjne utworu • zaprezentować kontekst historyczny wiersza • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa • skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców • określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule	• zinterpretować ostatnią strofę	• podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu

40. Refleksje na temat historii i kultury – <i>Akropol</i> Zbigniewa Herberta <i>*W podstawie programowej wybrany esej tego poety jest wskazany jako obowiązkowy.</i>	• zrelacjonować treść eseju	• wskazać cechy gatunkowe eseju w tekście • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić, opisane przez Herberta, doświadczenie podróży • wyjaśnić, na czym polegały obawy poety przed konfrontacją z Akropolem • określić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować tytuł zbioru <i>Labirynt nad morzem</i>	• omówić refleksje poety na temat współczesnego oglądu sztuki greckiej
41. O postawie wyprostowanej – <i>Przesłanie Pana Cogito</i>	• określić sytuację liryczną w wierszu • wskazać adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty filozoficzne w odniesieniu do kreacji podmiotu lirycznego • na podstawie wiersza stworzyć kodeks moralny <i>człowieka wyprostowanego</i>	• określić funkcję wykorzystanych w wierszu kontekstów kulturowych • określić funkcję wykorzystanych w wierszu środków językowych • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw mędrca	• zinterpretować metaforę wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu mędrca w różnych utworach literackich
42. Poeta w czasie wojennym – <i>Raport z oblężonego miasta</i> Zbigniewa Herberta	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w utworze	• omówić kreację podmiotu lirycznego • odnieść treść wiersza do tytułowej formy raportu • wskazać konteksty historyczne w wierszu	• omówić sytuację egzystencjalną człowieka żyjącego w oblężonym mieście • omówić sposób przedstawienia kronikarza w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa • omówić funkcję kontekstów historycznych w wierszu	• zinterpretować metaforę oblężenia w kontekście innych utworów literackich	• porównać sposób przedstawienia oblężenia w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa, uwzględniając konteksty filozoficzne
43. Poetycka pokuta – <i>Rehabilitacja</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane</i>	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego, uwzględniając kontekst biograficzny • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić topos błazna w odniesieniu do wcześniej poznanych lektur • określić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować zakończenie wiersza	• zinterpretować wiersz w kontekście historycznym i w odniesieniu do prawd uniwersalnych

wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.					
44. Człowiek wobec natury – <i>Rozmowa z kamieniem</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	- wymienić cechy charakterystyczne dla twórczości Wisławy Szymborskiej - zrelacjonować treść wiersza	- omówić kompozycję wiersza - wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	- omówić specyfikę twórczości Wisławy Szymborskiej - omówić funkcję powtórzeń - wypowiedzieć się na temat wyłaniającego się z utworu obrazu człowieka	zinterpretować sformułowane przez kamień argumenty	podjąć dyskusję na temat zawartej w wierszu koncepcji człowieczeństwa
45. Poetycki akt kreacji – <i>Radość pisania</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	opisać świat wykreowany przez poetkę	- omówić kreację podmiotu lirycznego - wskazać środki językowe służące do wykreowania efektu plastyczności i zmysłowości	- porównać zaprezentowany w wierszu świat poetycki ze światem realnym - omówić motyw poety kreatora w odniesieniu do wiersza i innych utworów literackich	- zinterpretować metaforę wiersza - zinterpretować tytuł utworu - zinterpretować puentę utworu	dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
46. Filozoficzny namysł nad człowiekiem – <i>Monolog dla Kasandry</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	- zaprezentować sytuację liryczną - wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego źródła	- wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego - omówić kompozycję wiersza - zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Kasandry - wskazać środki językowe użyte w tekście	- zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy - odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych - omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	- zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienie <i>ja – oni</i> - przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności jasnowidzenia - zinterpretować zakończenie wiersza	omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich

obowiązkowe. 47. Namysł nad sztuką zideologizowaną – <i>Miniatura średniowieczna</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• omówić sytuację liryczną w wierszu • wskazać elementy opisanej w wierszu feudalnej rzeczywistości • określić rodzaj liryki	• odnaleźć w wierszu zarzuty wobec sztuki podporządkowanej konkretnej wizji świata • wskazać konteksty kulturowe i historyczne	• omówić funkcję idealizacji świata • omówić funkcję użytych w tekście środków językowych	• zaprezentować uniwersalną wymowę wiersza • odnieść problematykę wiersza do znanych sobie kontekstów literackich i kulturowych	• podjąć dyskusję na temat zasadności istnienia sztuki zideologizowanej
48. Życie jako przedstawienie – <i>Życie na poczekaniu</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	• wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>theatrum mundi</i>	• zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza	• omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich
49. Namysł nad fenomenem zła – <i>Nienawiść</i> Wisławy Szymborskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• wskazać przedstawione w wierszu przyczyny istnienia nienawiści i skutki jej działań	• wskazać środki językowe użyte w tekście • scharakteryzować tytułową nienawiść • wskazać konteksty historyczne i społeczne, które łączą się z problematyką utworu	• określić funkcję środków językowych • odnieść problematykę wiersza do zakończenia <i>Dżumy</i> Alberta Camusa • omówić funkcję zastosowanej w wierszu ironii	• zinterpretować metaforykę wiersza • zinterpretować zakończenie utworu	• sformułować uniwersalne przesłanie wiersza

50. Kochankowie jako motyw literacki – *** [<i>Jestem Julią...</i>] Haliny Poświatowskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać utwory, w których pojawia się motyw kochanków	• omówić sposób przeżywania miłości przez podmiot liryczny • omówić sposób mówienia o miłości – w kontekście biologicznym i kulturowym • omówić tragizm podmiotu lirycznego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw kochanków	• zinterpretować znaczenie specyficznej kompozycji wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu kochanków w różnych utworach literackich
51. Śmierć i miłość w wierszu ***[<i>Zawsze kiedy chcę żyć krzyczę...</i>]Haliny Poświatowskiej* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście biograficznym • zaprezentować concept, na podstawie którego poeta konstruuje swój wiersz	• omówić sposób przedstawienia motywów miłości i śmierci w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>vanitas</i>	• zinterpretować użytą w wierszu grę słów • zinterpretować puentę utworu	• omówić sposób przedstawienia toposu <i>vanitas</i> w różnych utworach literackich
52. Piosenka o ludzkim losie – <i>Niech żyje bal</i> Agnieszki Osieckiej* <i>*W podstawie programowej wybrane piosenki tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zaprezentować sytuację liryczną w piosence • wskazać adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wypowiedzieć się na temat relacji podmiotu lirycznego z adresatem lirycznym • wskazać konteksty obyczajowe z czasów PRL-u	• omówić sposób przedstawienia życia i śmierci w utworze • omówić znaczenie motywu <i>danse macabre</i> w wierszu	• dokonać analizy stylistyki tekstu i określić jej funkcje	• wskazać i omówić kontekst filozoficzny – epikureizm
53. Estetyka kiczu i przestrzeń sacrum w <i>Karuzeli z madonnami</i>	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w	• zaprezentować kolorystykę zawartą w wierszu • wskazać fragmenty, w	• omówić sposób przedstawienia ruchu karuzeli w utworze	• odnaleźć motyw karuzeli w innych utworach literackich i	• omówić sposób przedstawienia motywu Madonny w różnych

Mirona Białoszewskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	wierszu • określić rodzaj liryki	których język literacki łączy się z językiem potocznym • wskazać w wierszu fragmenty charakterystyczne dla poezji lingwistycznej • wyjaśnić, kim są madonny w wierszu Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie, kulturowe i religijne w wierszu • wskazać utwory, w których pojawia się motyw Madonny	• omówić funkcję kolorystyki zawartej w wierszu • wyjaśnić, w jaki sposób został w wierszu osiągnięty efekt melodyjności • omówić funkcję łączenia języka literackiego z potocznym • omówić funkcję kontekstów literackich, kulturowych i religijnych w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Madonny	omówić sposób jego wykorzystania	utworach literackich
54. Sakralizacja codzienności – <i>Podłogo błogosław</i> Mirona Białoszewskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• wskazać w wierszu zwroty należące do sfery sacrum i profanum • wskazać adresata wiersza	• wskazać parafrazy i motywy biblijne w wierszu • wskazać konteksty kulturowe i religijne • wskazać utwory, w których pojawia się motyw codzienności	• omówić funkcję parafraz i motywów biblijnych w wierszu • omówić warstwę brzmieniową wiersza • wyjaśnić, na czym polega poetycka deklaracja Białoszewskiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw codzienności	• na podstawie fragmentów tekstów zamieszczonych w podręczniku wypowiedzieć się na temat symbolicznej funkcji przedmiotów codziennego użytku	• omówić sposób przedstawienia motywu codzienności w różnych utworach literackich
55. <i>namuzowywanie</i> – deklaracja poetycka Mirona Białoszewskiego* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako</i>	• wyjaśnić znaczenie neologizmów użytych w wierszu	• na podstawie wiersza sformułować prośbę, z jaką podmiot liryczny zwraca się do muzy • dokonać analizy słowotwórczej neologizmów, utworzonych przez Białoszewskiego • wskazać konteksty	• wyjaśnić, na czym polega lingwistyczny charakter wiersza • wskazać związek pomiędzy budową neologizmów a problematyką wiersza • wyjaśnić, z czego wynika żartobliwy charakter wiersza <i>namuzowywanie</i>	• zinterpretować motyw muzy użyty w wierszu i w kontekście mitologicznym	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

obowiązkowe.		literackie odnoszące się do wykorzystania motywu muzy			
56. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezami postawionymi przez autorów
57. i 58. Temat śmierci w poezji Jarosława Marka Rymkiewicza* (<i>Na ciało moje gdy umiera, Moje dzieło pośmiertne, Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i>) *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• zaprezentować sytuację liryczną ukazaną w wierszach • określić gatunek literacki utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i>	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać elementy naturalizmu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać słowa kluczowe w każdym z omawianych wierszy • wskazać cechy gatunkowe sonetu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać konteksty historycznoliterackie, literackie i kulturowe	• wskazać nawiązania do poezji barokowej w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić sposób wykorzystania toposów <i>vanitas</i> i <i>memento mori</i> w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • odnieść przesłanie wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> do toposu <i>exegi monumentum</i> • omówić groteskowy charakter utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić znaczenie słów kluczy i symboli w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i> • omówić relację człowieka ze światem natury w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i>	• zinterpretować metaforę w omawianych utworach • wskazać inne utwory literackie o charakterze autotematycznym i omówić je w kontekście wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić symbolikę trumny w wierszu <i>Moje dzieło pośmiertne</i>	• omówić topos ogrodu w wierszu Rymkiewicza i w innych, znanych sobie, tekstach kultury
59. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny,	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• omówić funkcję środków językowych w tekście

			filozoficzny, egzystencjalny		
60. Współzucie Sławomira Mrożka – mechanizmy działania ludzkiej psychiki <i>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać elementy ironii i groteski w utworze	• określić funkcję ironii i groteski w utworze • wskazać nawiązania do egzystencjalizmu	• zinterpretować puentę opowiadania • omówić obraz ludzkiej natury, który wyłania się z utworu	• podjąć polemikę z przesłaniem utworu
61. Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu <i>Mój przyjaciel nieznajomy</i> Sławomira Mrożka <i>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe	• określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia	• zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu	• omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
62. i 63. Dramat o rodzinie i społeczeństwie – <i>Tango</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• opisać przestrzeń sceniczną • zrelacjonować treść dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu • zaprezentować bohaterów dramatu jako reprezentantów grup społecznych	• wyjaśnić, na czym polega odwrócenie ról w świecie <i>Tanga</i> • omówić wyłaniający się z dramatu obraz rodziny i stosunków międzyludzkich • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny a Edkiem w kontekście problematyki społecznej • omówić postawy poszczególnych członków rodziny jako reprezentantów	• zinterpretować utwór jako dramat rodzinny • zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować zakończenie utworu jako parabolę polityczną

			różnych postaw społecznych		
64. Obraz buntu w <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• zdefiniować pojęcie buntu • wymienić cechy bohatera romantycznego	• scharakteryzować Artura • wskazać cechy bohatera romantycznego w Arturze • wskazać cechy stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • wskazać elementy groteskowe w utworze • wskazać konteksty literacki i historycznoliteracki	• wyjaśnić przyczyny niezgody Artura na zastaną rzeczywistość • omówić funkcję narzuconego przez Artura ceremoniału • porównać wypowiedzi Artura do monologów Konrada, wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy nimi • omówić funkcję groteski w utworze • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw buntu	• omówić tragizm Artura	• omówić sposób przedstawienia motywu buntu w różnych utworach literackich
65. Wokół <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• przedstawić trzy tańce opisane w: <i>Panu Tadeusza Adama Mickiewicza, Weselu Stanisława Wyspiańskiego i Tangu Sławomira Mrożka</i>	• porównać trzy tańce przedstawione w różnych tekstach literackich: <i>Panu Tadeusza Adama Mickiewicza, Weselu Stanisława Wyspiańskiego i Tangu Sławomira Mrożka</i>	• omówić portrety polskiej inteligencji w różnych tekstach kultury • porównać sposoby ukazania konfliktów społecznych w różnych tekstach literackich	• zinterpretować plakat Andrzeja Pągowskiego	• wypowiedzieć się na temat trudnych wyborów młodego bohatera w różnych tekstach literackich i filmowych
66. Wypełnić czytelnym pismem, <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i> Stanisława Barańczaka* – gry językowe poety *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• wymienić wyrażenia, zwroty i formy językowe charakterystyczne dla języka urzędowego oraz sformułowania charakterystyczne dla stylu poetyckiego w <i>Wypełnić czytelnym pismem</i> • wskazać wyrazy i sformułowania	• określić problematykę utworów • wypowiedzieć się na temat sposobu traktowania człowieka w państwie totalitarnym w kontekście wierszy • wskazać paradoks w wierszu <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i> • wskazać elementy poetyki lingwistycznej w	• odnieść treść wierszy do kontekstu historycznego – rzeczywistości PRL-u • wyjaśnić funkcję paradoksu w wierszu <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i>	• zinterpretować zakończenia utworów • podjąć dyskusję na temat uniwersalności omawianych wierszy	• omówić funkcję niejednorodności stylistycznej wiersza • analizować warstwę językową wiersza

	charakteryzujące tłum w wierszu <i>Tłum, który tłum i tłumaczy</i>	omawianych utworach			
67. i 68. Skargi do Pana Boga – <i>Drogi kąciku porad i Widokówka z tego świata</i> Stanisława Barańczaka* <i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i>	• zrelacjonować treść wierszy • wskazać adresatów lirycznych wierszy	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • omówić kompozycję utworów • określić problematykę utworów • wskazać teksty literackie, w których pojawia się motyw rozmowy człowieka z Bogiem	• omówić sposób przedstawienia świata i człowieka w wierszach • omówić różne postawy bohaterów literackich wobec Boga	• zinterpretować zakończenia utworów • zinterpretować tytuł wiersza <i>Widokówka z tego świata</i>	• przeanalizować stronę graficzną wiersza <i>Drogi kąciku porad</i>
69. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, biblijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• omówić środki językowe w tekście
*70. Prawda i kreacja w opowiadaniu Jorge Luisa Borgesa <i>Zwierciadło i maska</i> <i>*Podstawa programowa wskazuje dowolne wybrane opowiadanie tego autora jako pozycję obowiązkową.</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaje narracji	• wskazać problematykę opowiadania • wskazać odniesienia intertekstualne • wskazać wykorzystane w utworze konwencje	• wskazać i zinterpretować symbole pojawiające się w opowiadaniu • omówić cechy trzech wersji utworu i zinterpretować wywołane przez nie reakcje • określić funkcję odniesień intertekstualnych	• zinterpretować zakończenie opowiadania	• podjąć dyskusję na temat wartości odniesień intertekstualnych w literaturze
*71. Rozważania o totalitaryzmie – <i>Natura i obłąd</i> Zygmunta	• zrelacjonować treść eseju • zaprezentować	• omówić kompozycję tekstu • zaprezentować ideał nowego człowieka w	• omówić funkcję nawiązań kulturowych	• wyjaśnić, w czym przejawia się ekspresja językowa autora i	• podjąć dyskusję na temat obowiązków ludzkości względem

Kubiaka*	problematykę poszczególnych części eseju	państwie totalitarnym • zaprezentować mechanizm kształtowania się postawy totalistycznej • wskazać cechy gatunkowe eseju		określić jej funkcję	przyszłych pokoleń
*Podstawa programowa wskazuje dowolny wybrany esej tego autora jako pozycję obowiązkową.					
*72. Straszny i śmieszny obraz PRL-u. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u	• wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju	• wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści	• omówić symbolikę przestrzeni w powieści	
*73. i 74. Wędrówka w poszukiwaniu odpowiedzi – <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować etapy wędrówki bohatera-narratora	• scharakteryzować bohatera-narratora • wskazać toposy i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści	• omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat symbolicznego znaczenia wędrówki bohatera • zinterpretować znaczenie tytułu	• podjąć dyskusję na temat roli <i>paradygmatu polskiej kultury tyrtejskiej</i> w powieści
*75. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	• wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy	• zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich	• omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w <i>Małej Apokalipsie</i> i <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> Bułhakowa oraz w innych tekstach kultury	• porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i <i>Procesie</i> Franza Kafki	• omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach <i>Mała Apokalipsa</i> oraz <i>Mistrz i Małgorzata</i>
*76. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezą artykułu
77. Realizm i	• zrelacjonować treść	• zaprezentować kontekst	• wskazać elementy	• zinterpretować tytuł	• zinterpretować

symbolika stanu wojennego – <i>Raport o stanie wojennym</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	opowiadania	historyczny - wypowiedzieć się na temat narracji - omówić kreację postaci - wymienić, jakie środki językowe zostały użyte w tekście	symboliczne i omówić ich znaczenie - omówić funkcję środków językowych - omówić sposób realizacji założeń małego realizmu w opowiadaniu	opowiadania zinterpretować znaczenia niedosłowne w opowiadaniu	symboliczne znaczenie zdjęcia Chisa Niedenthala
78. Edek w nowej rzeczywistości – <i>Góra Edek</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	- zrelacjonować treść opowiadania - scharakteryzować bohaterów opowiadania	- omówić kreację bohaterów - wypowiedzieć się na temat narracji - wskazać konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki	- omówić funkcję nawiązań do <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka - omówić kontekst społeczno-obyczajowy lat 90. XX wieku	- wyjaśnić symboliczny sens sceny na parkingu - zinterpretować tytuł	omówić konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki
79. Liryczno-nostalgiczna prawda o czasach PRL-u. <i>Już czas na sen</i> Jeremiego Przybory* *W podstawie programowej wybrane teksty Kabaretu Starszych Panów są wskazane jako obowiązkowe.	- zrelacjonować treść piosenki - wymienić, czego brakuje obywatelom ojczyzny, do której zwraca się podmiot liryczny	omówić wyłaniający się w utworu obraz mężczyzny i kobiety	- zaprezentować wyłaniający się w utworu obraz Polski lat 60. XX wieku - omówić funkcję użytych w piosence środków językowych	zinterpretować sensy niedosłowne piosenki	przeanalizować język utworu
80. Poezja stanu wojennego* *W podstawie programowej wybrane utwory okresu stanu wojennego są wskazane jako obowiązkowe	zaprezentować kontekst historyczny utworów	- wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach - wskazać środki językowe w wierszach - wskazać konteksty interpretacyjne	- sformułować tezy interpretacyjne - omówić funkcję środków językowych w wierszach - omówić zapisany w utworach sposób postrzegania stanu wojennego	- zinterpretować tytuły wierszy - porównać utwory pod kątem ukazania tematu stanu wojennego	podjąć dyskusję na temat roli artysty
81. Między codziennością a	zrelacjonować treść piosenki	wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	określić funkcję kontekstu mitologicznego	zinterpretować metaforę utworu	analizować funkcjonalność zabiegów

polityką – <i>Jeszcze w zielone gramy</i> Wojciecha Młynarskiego* *W podstawie programowej obowiązkową pozycją są wybrane piosenki powojenne, w tym dowolna Wojciecha Młynarskiego.		• wskazać środki językowe użyte w tekście • przywołać kontekst mitologiczny	• wskazać w tekście piosenki symbole i omówić ich znaczenie oraz funkcję, jaką pełnią w utworze		językowych
*82. i 83. <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)	• zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu	• wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności	• wypowiedzieć się na temat drogi Lebbroso do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzyma świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu	• zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu	• omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury
84. i 85. Rozważania o cierpieniu w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego *W podstawie programowej należy omówić wybrany esej wskazanych autorów, w tym Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.	• zrelacjonować treść fragmentu • wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia	• wypowiedzieć się na temat struktury eseju • wskazać cechy gatunkowe eseju • wskazać analogie literackie, kulturowe i filozoficzne, które stały się osią tekstu	• omówić sposób interpretacji tekstów literackich i filozoficznych w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> • omówić funkcję kompozycyjną przedostatniego akapitu fragmentu	• omówić sposób przedstawienia motywu cierpienia w różnych utworach literackich	• podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w ludzkim życiu

*86., 87. i 88. W poszukiwaniu bliskości drugiego człowieka – <i>Antygona</i> w <i>Nowym Jorku</i> Janusza Głowackiego	• zrelacjonować treść dramatu • zaprezentować miejsce akcji dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu emigranta i kryzysu bezdomności • omówić relacje pomiędzy bohaterami • wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu	• omówić funkcję przestrzeni w dramacie • omówić rolę Policjanta • wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję • wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie	• porównać <i>Antygone</i> w <i>Nowym Jorku</i> i <i>Antygone</i> Sofoklesa • wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach • zinterpretować ostatnie słowa Policjanta	• omówić funkcję aluzji literackiej w dramacie • omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
89. i 90. Tęsknota za mitem – <i>Madame</i> Antoniego Libery	• zrelacjonować treść powieści • określić świat przedstawiony powieści	• wypowiedzieć się na temat narratora • scharakteryzować <i>Madame</i> • określić kompozycję powieści i omówić jej funkcję • wskazać kontekst historyczno-obyczajowy w powieści	• wypowiedzieć się na temat symbolicznego charakteru postaci <i>Madame</i> • omówić proces mitologizacji pozyskanych informacji na temat <i>Madame</i> • zaprezentować obraz szkoły i wypowiedzieć się na temat jego realistycznego charakteru • omówić funkcję kontekstów wykorzystanych w powieści	• zinterpretować scenę pożegnania ucznia z nauczycielką	• wypowiedzieć się na temat potrzeby mityzacji rzeczywistości
91. i 92. <i>Madame</i> – wśród znaków kultury	• wymienić etapy dojrzewania bohatera • wymienić cechy powieści inicjacyjnej	• wskazać cechy powieści inicjacyjnej w utworze • wskazać utwory, w których pojawia się motyw młodości	• omówić sposób przedstawienia relacji uczeń – nauczyciel w powieści Libery i innych tekstach kultury • wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci tajemniczej kobiety w <i>Madame</i> i innych tekstach kultury • omówić sposób przedstawienia młodości w powieści	• wypowiedzieć się na temat funkcji pamięci w przedstawianiu przeszłości, odwołując się do <i>Madame</i> i innych tekstów literackich	• omówić sposób przedstawienia motywu młodości w różnych utworach literackich
93. Na granicy	• przedstawić sytuację	• określić rodzaj liryki	• sformułować tezę	• zinterpretować	• dokonać

światów – <i>Tren</i> Wojciecha Wencła*	liryczną wiersza	- wypowiedzieć się na temat kompozycji wiersza - wskazać cechy trenu w utworze	interpretacyjną - omówić funkcję środków językowych - określić, czy w utworze obecny jest motyw <i>ars moriendi</i> i uzasadnić swoją odpowiedź	metaforykę utworu wskazać różne interpretacje ostatniego wersu	sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
94. i 95. Przestrzeń i tajemnica w <i>Katedrze</i> Jacka Dukaja (lektura obowiązkowa)	- zrelacjonować treść opowiadania - określić narrację w utworze - wymienić cechy gatunku science fiction	- scharakteryzować język opowiadania - zaprezentować bohaterów opowiadania i omówić ich postawy wobec Katedry - wskazać cechy gatunku science fiction w opowiadaniu	- omówić funkcję odniesień kulturowych - wypowiedzieć się na temat sposobu reinterpretacji motywu katedry w opowiadaniu - porównać opowiadanie Jacka Dukaja i film Tomasza Bagińskiego pod tym samym tytułem	wypowiedzieć się na temat uniwersalnego charakteru opowiadania	omówić sposób wykorzystania motywu katedry w opowiadaniu i wierszu Juliana Przybosa <i>Notre-Dame</i>
96. i 97. Beskidzki realizm magiczny – <i>Miejsce</i> Andrzeja Stasiuka (lektura obowiązkowa)	- zrelacjonować treść opowiadania - określić rodzaj narracji w utworze	- wypowiedzieć się na temat narratora - zaprezentować różne płaszczyzny czasowe przedstawione w opowiadaniu - wskazać w tekście środki językowe - wskazać cechy realizmu magicznego w utworze - wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	- omówić funkcję przedstawienia różnych perspektyw czasowych w utworze - wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania przestrzeni w opowiadaniu - omówić rolę natury w opowiadaniu - omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	- zinterpretować tytuł utworu - wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia motywu przemijania w opowiadaniu	omówić funkcję kontekstów przywołanych w utworze
98. i 99. Samotność i wyobcowanie – <i>Profesor Andrews</i> w <i>Warszawie</i> Olgi	- zrelacjonować treść opowiadania - określić narrację w utworze	omówić świat przedstawiony, uwzględniając kontekst historyczny	- wskazać symbole występujące w opowiadaniu i omówić ich funkcję - omówić przyczyny	omówić symboliczne znaczenie toposu labiryntu w opowiadaniu	omówić sposób przedstawienia toposu labiryntu w różnych utworach literackich

Tokarczuk (lektura obowiązkowa)		- wypowiedzieć się na temat kreacji tytułowego bohatera - wskazać konteksty historyczne i literackie	zagubienia bohatera w Warszawie - omówić funkcję kontekstu literackiego - zaprezentować utwory, w których pojawia się topos labiryntu	zinterpretować zakończenie utworu	
100. i 101. Spotkanie z innością – <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego (lektura obowiązkowa)	- zrelacjonować treść fragmentu - wskazać różnice kulturowe pomiędzy reporterem a spotkanymi ludźmi	- zaprezentować zdanie Kapuścińskiego na temat istoty zawodu reportera - scharakteryzować język, którym posługuje się autor	- omówić funkcję <i>Dziejów</i> Herodota w reportażu Kapuścińskiego - omówić sposób przedstawienia inności przez Kapuścińskiego - omówić funkcję fragmentów autobiograficznych	wypowiedzieć się na temat znaczeń wędrówki w różnych epokach	omówić ujęcia motywu podróży w różnych utworach literackich
WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
102. i 103. Komunikacja internetowa i styl wypowiedzi internetowych	- wymienić cechy komunikacji internetowej - wymienić kanały komunikacji internetowej - wymienić charakterystyczne cechy języka wypowiedzi internetowej - wymienić zasady netykiety	- wypowiedzieć się na temat specyfiki hipertekstu - wskazać zagrożenia związane z komunikowaniem się w internecie - ocenić wypowiedzi internetowe pod względem zgodności z netykietą	- omówić konsekwencje posługiwania się hipertekstem w procesie komunikacyjnym - omówić specyfikę elementów wypowiedzi internetowej oraz wpływ na komunikację elementów wypowiedzi internetowej	podać przykłady wtórnej oralności i ocenić to zjawisko	analizować wypowiedzi internetowy pod kątem użytych środków
104. i 105. Od informacji do dezinformacji, od prawdy do postprawdy – manipulacja w mediach i polityce	- definiować zjawisko dezinformacji - wymienić skutki postprawdy - wymienić	- omówić funkcję fake newsów w procesie dezinformacji - wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a	- zaprezentować strategię odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji - wyjaśnić, na czym polega nierzetelność	rozpoznać manipulację medialną w podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm	zaprezentować zagrożenia, wynikające z wiralności

	zagrożenia, wynikające z tkwienia w bańce informacyjnej	kłamstwem • wskazać możliwości wykorzystania postprawdy • zaprezentować mechanizm wiralności • rozpoznać fake newsy	wskazanych wypowiedzi • wyjaśnić, w jaki sposób dezinformacja, postprawda, bańka informacyjna i wiralność przyczyniają się do manipulowania informacją i opinią publiczną		
106. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznaną terminologią	• wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań	• poszerzać swoją świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• wykorzystywać wiedzę językową przy analizie tekstów literackich
*107. Znaczenie etymologiczne a znaczenie realne wyrazu	• wskazać różnice pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym wyrazu • wymienić rodzaje zmian w znaczeniach wyrazów, jakie zaszły w polszczyźnie	• podać przykłady różnic pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym	• wyjaśnić zjawisko etymologii ludowej • na podstawie definicji etymologicznych wyjaśnić, na czym polegały zmiany znaczenia podanych wyrazów	• ustalić znaczenie etymologiczne i realne podanych wyrazów • ustalić znaczenie etymologiczne wyrazu na podstawie jego budowy	
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPowiedzi z ELEMENTAMI RETORYKI					
108. i 109. Reklama w wymiarze pragmatycznym i etycznym	• określić cel reklamy i wymienić jej formy • wymienić techniki perswazyjne, stosowane w reklamie	• wskazać charakterystyczne cechy języka reklamy • zaprezentować techniki tworzenia sloganów • rozpoznać argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym	• rozpoznać techniki perswazyjne w reklamie • zaprezentować i omówić obraz świata, przedstawiony w reklamie • rozpoznać manipulację w tekstach reklamowych	• analizować język wybranych reklam • tworzy slogan reklamowy	• wypowiedzieć się na temat etycznego wymiaru reklamy

		• wskazać techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie	• rozpoznać ukryte treści reklamowe		
110. Nowomowa	• definiuje nowomowę • wymienić podstawowe właściwości nowomowy • wymienić zabiegi językowe, występujące w nowomowie	• wskazać literackie pochodzenie terminu • wskazać właściwości nowomowy w podanych tekstach • rozpoznać językowe cechy nowomowy w podanych przykładach	• wyjaśnić, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach • omówić funkcję sloganów w podanych przykładach	• uzasadnić, że podany tekst został napisany językiem nowomowy	• analizować teksty propagandowe i wyjaśnić, jak nowomowa może wpływać na odbiorcę
111. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznaną terminologią	• wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań	• poszerzać swoją świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• wykorzystywać wiedzę językową przy analizie tekstów literackich
*112. Esej	• definiować esej • wymienić najważniejsze cechy eseju	• wskazać cechy charakterystyczne języka eseju	• omówić założenia kompozycyjne eseju • przygotować materiały do napisania eseju	• analizować problematykę podanego eseju • analizować język podanego eseju	• tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej
*113. Reportaż	• definiować reportaż • wymienić najważniejsze cechy reportażu	• wskazać cechy reportażu w podanych przykładach • wymienić i omówić odmiany reportażu • rozpoznać odmiany reportażu • zaprezentować założenia kompozycyjne reportażu • rozpoznać cechy językowe reportażu	• omówić cele i funkcje reportażu • omówić strukturę wskazanego reportażu • zgromadzić materiały do napisania reportażu	• przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży • przeanalizować język podanego reportażu	• stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż
POWTÓRZENIE I PODSUMOWANIE WSZYSTKICH EPOK					

114. Powtórzenie do matury – antyk	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
115. Powtórzenie do matury – Biblia	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
116. Powtórzenie do matury – średniowiecze	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
117. Powtórzenie do matury – renesans	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
118. Powtórzenie do matury – barok	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wskazać i wykorzystać konteksty

				argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	
119. Powtórzenie do matury – oświecenie	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
120. Powtórzenie do matury – romantyzm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
121. Powtórzenie do matury – pozytywizm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
122. Powtórzenie do matury – Młoda Polska	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

123. Powtórzenie do matury – dwudziestolecie międzywojenne	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
124. Powtórzenie do matury – wojna i okupacja	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
125., 126. i 127. Powtórzenie do matury – współczesność	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

Autorka: Magdalena Lotterhoff